

Sygn. akt V U 781/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiałło

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

przy udziale zainteresowanego M. K.

o określenie dalszych zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 19 maja 2016 r.

znak (...) - (...)

I. **oddala odwołanie,**

II. **zasądza od wnioskodawczyni na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**

Oddział w L. kwotę 1200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V U 781/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 maja 2016r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zmienił decyzję z 8 kwietnia 2016r. i ponownie określił dalsze zaległości B. K. i M. K. w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez płatnika M. K. za okres od czerwca 2009r. do sierpnia 2009r.:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 2.695,70 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 1.133 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł,
- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016r. w kwocie 1.160,72 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 488 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł,

- z tytułu składek na Fundusz Pracy i FGŚP wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 242,82 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 102 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł.

Odwołanie od ww. decyzji w części określającej odpowiedzialność za odsetki za opóźnienie od zaległości składkowych oraz za koszty egzekucyjne za okres od września 2009r. do 7 kwietnia 2016r. złożyła wnioskodawczyni B. K., wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że nie ponosi ona odpowiedzialności za ww. odsetki oraz za zaległości z tytułu kosztów egzekucyjnych. Wniosła nadto o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa wg norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie art. 29 § 1 oraz art. 110 § 2 pkt 2 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa w zw. z art. 26 Ordynacji Podatkowej w zw. z art. 31 i 32 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez bezzasadne przyjęcie, że ponosi ona odpowiedzialność za odsetki za opóźnienie od zaległości składkowych męża M. K. za okres od września 2009r. do 7 kwietnia 2016r. oraz za koszty egzekucyjne, w sytuacji gdy 18 września 2009r. małżonkowie zawarli umowę ustanowienia rozdzielności majątkowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Wskazał, iż zaskarżoną decyzją zmienił wcześniejszą decyzję (z 8 kwietnia 2016r.) rozciągającą na B. K. odpowiedzialność za długi męża z tytułu nieopłaconych składek za okres od czerwca 2009r. do lutego 2016r., gdyż wnioskodawczyni do odwołania od decyzji z 8 kwietnia 2016r. przedstawiła kopię umowy o ustanowieniu rozdzielności majątkowej z 18 września 2009r. W związku z tym odpowiedzialność B. K. została ograniczona do zaległości składkowych za okres sprzed wyłączenia ustawowej wspólności małżeńskiej, tj. do okresu od czerwca 2009r. do sierpnia 2009r. Zdaniem organu rentowego, w sprawie nie znajdzie zastosowania powoływany przez wnioskodawczynię art. 110 § 2 pkt 2 Ordynacji podatkowej, gdyż nie dotyczy on odpowiedzialności za zaległości składkowe małżonka lecz osoby trzeciej, a małżonek, na którego rozciągnięto odpowiedzialność za długi płatnika (podatnika), nie jest osobą trzecią w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej. Krąg osób będących potencjalnymi osobami trzecimi zakreślony jest wyczerpująco w art. 110-117 Ordynacji podatkowej, nie ma możliwości jego poszerzenia i nie ma wśród nich małżonka. Odpowiedzialność małżonków uregulowana została w art. 26 i art 29 § 1 o.p.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 8 kwietnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych określił zaległości B. K. i M. K. w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez płatnika M. K. za okres od czerwca 2009r. do lutego 2016r.:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 45.488,16 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 9.250 zł, koszty upomnienia w kwocie 207,60 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 317,70 zł,
- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 18.712,51 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 3.878 zł, koszty upomnienia w kwocie 207,60 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 132,20 zł,
- z tytułu składek na Fundusz Pracy i FGŚP wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 3.787,06 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 731 zł, koszty upomnienia w kwocie 622,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 484,70 zł.

Odwołując się od tej decyzji wnioskodawczyni przedstawiła kopię aktu notarialnego z 18 września 2009 r. (...), z którego wynikało, że małżonkowie 18 września 2009r. zawarli umowę o ustanowieniu rozdzielności majątkowej małżeńskiej.

W związku z tą okolicznością organ rentowy decyzją z 19 maja 2016r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, zmienił decyzję z 8 kwietnia 2016r. i ponownie określił dalsze zaległości B. K. i M. K. w związku z prowadzeniem działalności

gospodarczej przez płatnika M. K. z tym, że za okres do momentu ustanowienia przez małżonków rozdzielnosci majątkowej, czyli za okres od czerwca 2009r. do sierpnia 2009r.:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 2.695,70 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 1.133 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł,
- z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 1.160,72 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 488 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł,
- z tytułu składek na Fundusz Pracy i FGŚP wraz z odsetkami liczonymi na dzień 7 kwietnia 2016 r. w kwocie 242,82 zł, w tym odsetki za zwłokę w kwocie 102 zł i koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł.

Wnioskodawczyni B. K. i jej małżonek M. K. nie są rozwiedzeni ani nie orzeczono wobec nich wyrokiem sądowym separacji.

/bezsporne , nadto dokumenty z akt ubezpieczeniowych ZUS/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W rozpoznawanej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawczyni jako małżonka odpowiedzialna za zaległości składkowe w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez męża-płatnika ponosi odpowiedzialność za odsetki powstałe po dniu zawarcia umowy ustanawiającej ustrój rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej. Wnioskodawczyni stała na stanowisku, że jej odpowiedzialność winna być - po zastosowaniu w drodze analogii art. 110 § 2 pkt 2 Ordynacji podatkowej - ograniczona tylko do odsetek powstałych do dnia ustanowienia rozdzielnosci majątkowej. Przeciwnego zdania był organ rentowy i stanowisko to jest, w ocenie Sądu, słuszne.

Sporu w sprawie nie budziło, że B. K. ponosi odpowiedzialność za zaległości z tytułu składek wynikających z działalności gospodarczej męża powstałych w czasie trwania wspólności ustawowej, tj. do 18 września 2009r. W ocenie Sądu, zobowiązaniem, za które odpowiedzialność ponosi wnioskodawczyni, jest nie tylko należność główna lecz także odsetki z tytułu zaległości składkowej oraz koszty upomnienia. W myśl art. 23 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 963) od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 § 1 Ordynacji podatkowej, od zaległości podatkowych, z zastrzeżeniem art. 52 § 1 pkt 2 i art. 54, naliczane są odsetki za zwłokę. Stawki odsetek za zwłokę wynikają z art. 56 - 56b o.p. oraz z obwieszczenia ministra właściwego do spraw finansów publicznych ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W myśl zaś art. 24 ust. 2 ustawy systemowej ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej podlegają nie tylko nieopłacone w terminie składki oraz odsetki za zwłokę, ale także koszty egzekucyjne i koszty upomnienia.

Wskazać należy, że odsetki za zwłokę nie są świadczeniem samodzielnym, oderwanym od zaległości składkowej lecz mają charakter akcesoryjny w stosunku do należności głównej, którą stanowi zaległość składkowa. Z tej przyczyny jest oczywiste, że zobowiązanie do zapłaty odsetek może powstać jedynie wówczas, gdy powstała sama zaległość składkowa. Brak zaległości w opłaceniu składek (w całości lub w części) przesądza o wygaśnięciu zobowiązania z tytułu odsetek za zwłokę (w całości lub w części). Obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę nie jest zależny ani od okoliczności powstania zaległości składkowej ani od woli stron stosunku ubezpieczeniowego. Zobowiązanie z tytułu odsetek za zwłokę powstaje z mocy prawa, niezależnie od tego, czy płatnik dysponuje wiedzą na temat powstania zaległości w opłacaniu składek. Ewentualna decyzja organu rentowego, w której zostały wyliczone odsetki za zwłokę,

ma wyłącznie charakter deklaratoryjny, stwierdzający fakt powstania i wysokości odsetek. W obowiązującym stanie prawnym nie można wygasić zaległości składkowej bez wygaszenia zobowiązania z tytułu odsetek (por. art. 28 ust. 4 ustawy systemowej). Można natomiast umorzyć same odsetki, bez umarzania kwoty zaległości z tytułu składek. Akcesoryjność odsetek powoduje, że skoro do rozszczenia głównego dotyczącego składek sprzed ustania wspólności majątkowej małżeńskiej zakres odpowiedzialności małżonka kształtuje się w granicach wynikających z art. 26 i art. 29 o.p., to za składki te małżonek odpowiada na zasadach ogólnych, w tym także w zakresie odsetek za zwłokę, które są narastające do czasu wygaśnięcia rozszczenia głównego.

Wobec powyższego nie ma żadnych podstaw, by w niniejszej sprawie stosować przez analogię przepis art. 110 § 2 pkt 2 Ordynacji podatkowej, który stanowi, że rozwidziony małżonek podatnika odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z byłym małżonkiem za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w czasie trwania wspólności majątkowej, jednakże tylko do wysokości wartości przypadającego mu udziału w majątku wspólnym, a odpowiedzialność ta nie obejmuje odsetek za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych powstałych po dniu uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie. Przede wszystkim wskazać należy na umiejscowienie tego przepisu w systematyce ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa. Został on zamieszczony w rozdziale 15 ustawy, a więc w rozdziale, który dotyczy odpowiedzialności podatkowej osób trzecich. Tymczasem małżonek, na którego rozciągnięto odpowiedzialność za długi płatnika (podatnika), nie jest „osobą trzecią” w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej. Krąg osób będących potencjalnymi osobami trzecimi zakreślony jest bowiem wyczerpująco w art. 110-117 Ordynacji podatkowej i nie ma możliwości jego poszerzenia (por. R. Dowgier, [w:] C. Kosikowski, L. Etel, R. Dowgier, P. Pietrasz, S. Presnarowicz, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Warszawa 2007, także: Ordynacja podatkowa. Komentarz pod red. prof. dr hab. Henryka Dzwonkowskiego, Wyd. 6, Warszawa 2016). W przywołanych przepisach rozdziału 15. Ordynacji podatkowej nie wymienia się małżonków. Ich odpowiedzialność została uregulowana w art. 29 w zw. z art. 26 o.p. - a więc w rozdziale, który nie dotyczy odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, lecz odpowiedzialności podatnika, płatnika i inkasenta. Odpowiedzialność małżonka w świetle przepisów Ordynacji podatkowej i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest zatem odpowiedzialnością uzupełniającą, jak w przypadku „osób trzecich” lecz ma charakter odpowiedzialności równoległej (por. wyrok SA w Katowicach z 29.10.2003r., sygn. akt III AUa 2140/02, wyroki WSA w Poznaniu z 6.12.2007r., I SA/Po 655/07, i z 25.02.2014r., III SA/Po 1276/13). Skoro zatem wnioskodawczyni nie jest osobą trzecią w rozumieniu cyt. wyżej przepisów Ordynacji podatkowej, a jej odpowiedzialność za zaległości składkowe nie ma charakteru uzupełniającego, to nieuprawnione jest jej twierdzenie, że w niniejszej sprawie w drodze analogii można zastosować do niej art. 110 § 2 pkt 2 o.p. i obciążyć ją odsetkami za zwłokę od zaległości składkowych liczonymi tylko do dnia ustanowienia rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej, tj. do 18 września 2009r. Przepis powyższy dotyczy wprost małżonka rozwiedzionego. Wnioskodawczyni zaś - co bezsporne - rozwiedziona z płatnikiem nie jest. Nie orzeczono również między małżonkami sądownie separacji. Sam zaś stan separacji faktycznej, nawet gdyby faktycznie istniał między małżonkami, również nie uzasadnia zastosowania do wnioskodawczyni regulacji zawartej w art. 110 § 2 pkt 2 o.p. Na marginesie tylko dodać można, że gdyby przychylić się do stanowiska odwołującej, że w przypadku podpisania intercyzy w czasie trwania małżeństwa nie można naliczać odsetek za okres po jej podpisaniu od zaległości, za które jest odpowiedzialna sprzed rozdzielnosci majątkowej, to przepis art. 110 § 2 pkt 2 o.p. byłby zbędny w przypadku małżonków rozwiedzionych, a to kłóciłoby się w sposób ewidentny z zasadą „racjonalnego” prawodawcy.

Dodać też należy, że bez znaczenia prawnego dla oceny rozpoznawanej sprawy pozostaje przywołany przez skarżącą w odwołaniu wyrok Sądu Najwyższego z 22.05.2012r. (II UK 339/11). Wyrok ten wydany został na kanwie zupełnie innego stanu faktycznego i prawnego. Orzeczenie to dotyczy bowiem odpowiedzialności za niezapłacone w terminie składki, jeśli zaległości powstały jeszcze przed ślubem, a zatem zupełnie nie przystaje do okoliczności niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż w rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do zastosowania wobec skarżącej w drodze analogii przepisu art. 110 § 2 pkt 2 o.p. i w konsekwencji naliczenia odsetek do 18 września 2009r., tj. do dnia, w którym pomiędzy nią i jej mężem ustanowiono ustrój rozdzielnosci majątkowej. Dlatego też odwołanie - jako nieuzasadnione - podlegało oddaleniu, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22.10.2015r. (Dz.U. z 2015r. poz. 1804) w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej rozporządzeniem zmieniającym z 3.10.2016r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1667).